

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele birouri de anunțuri:
 în Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emerico Lechner, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelka Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. în Hamburg: Maroly & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o săptămână pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicării mai dese după tariful și învoială.
 RECLAME pe pagina a 8 a o seriă 10 or. sau 30 banl.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dănuț în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 banl. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.

Brașov, Sâmbătă 23 Octomvre (4 Noemvre).

1899.

Szell și Năsăudul.

Sunt tocmai trei luni și jumătate, de când s'a făcut la Năsăud alegerea de director al gimnasiului nostru superior de-acolo. Scim, că dintre șese candidați, membrii comisiunii administrative a fondurilor au ales cu unanimitate de voturi pe d-l Virgil Șotropa, pe care l'au aflat ca cel mai potrivit și mai corespunzător cerințelor, întrunind toate calitățile pentru de-a pute conduce și reprezenta cu demnitate gimnasiul.

Scim și aceea, că alegerea unanimă a d-lui Șotropa a fost salutată cu însuflețire generală din partea tuturor urmașilor foștilor grănițeri din Năsăud și district.

Am fi crezut, că după ce alegerea acesta s'a făcut în mod atât de unanim și întru toate corespunzător prescrișelor și regulamentelor, va urma în scurt timp și aprobarea ei din partea guvernului. Aflăm însă, că aprobarea nici până astăzi n'a sosit.

Intârzierea acesta neexplicabilă a început să producă neliniște și îngrijiri printre Români, mai ales fiindcă se conchide cu hotărâre, că amânarea ar fi a se atribui machinațiunilor deputatului Ciocan și a omenilor săi, cari din toate puterile au lucrat și lucră contra d-lui Șotropa.

Ce-i mai mult, după o scire, pe care o primim ați din isvor vrednic de credință, d-l ministru al instrucțiunii publice Wlassics, — în urma unor așa duse informațiuni, ce i s'au trimis din partea organelor politice, — ar fi dispus să deneghe aprobarea pe motivul curios și foarte caracteristic, că d-l Șotropa e „prea pronunțat și periculos naționalist român“. Va să dăcă se invocă și în cazul de față un motiv curat politic șovinist.

Nu scim încă, ce se va alege până la sfârșit. La totă întâmplarea

eram în drept să presupunem, că sub un regim de lege, drept și dreptate cum a poreclit dinainte ministrul președinte Szell regimul său, vor dobândi și Românii năsăudenii cel puțin atât, ca să fiă scoși de sub robia influințelor mult urgisite clice Banffy-Ciocan, căci ar fi ceva ne mai pomenit, ca dominațiunea acestei clice montruose să-și eserceze și acum asupra fraților noștri dela Năsăud influința sa, condamnată în cele din urmă chiar și de Maghiari.

Dér nu ne vine totuși a crede, că și sub d-l ministru-președinte Szell, care la atâtea ocațiuni a desvoltat teorii așa de frumoase cu privire la respectarea legii, dreptului și dreptății se se potă continua încălcarea cea mai revoltătoare a dreptului și dreptății fraților noștri dela Năsăud numai pentru-că sunt Români.

Ne mirăm însă, cum d-l ministru esită a aproba o alegere, care s'a făcut unanim, în totă regula și în deplină consonanță cu concursul formulat chiar după dorința ministrului?

Unde vor ajunge frații noștri năsăudenii cu drepturile lor, garantate în statut, dacă ar fi posibilă o încălcare atât de arbitrară și revoltătoare a acelor drepturi? Cum n'ar avé Românii motiv de a se plânge lumei de nedreptățile, ce dălcic se comit contra lor? O're jertfele cele mari, ce grănițerii năsăudenii au adus și aduc pentru înființarea și susținerea școlilor lor, se nu merite nici atât, ca un guvern cu devisa „lege, drept și dreptate“ cel puțin să nu zădărnicească dispozițiunile, ce patronatul lor școlar le ia, în deplin acord cu statutul sancționat, în interesul bine înțeles al institutelor lor culturale?

Am observat de repeți-orî în foile unguresci, chiar și prin cele mai opoziționale, un fel de cruțare față de șeful actualului guvern unguresc,

care pare a fi dat în mai multe case Maghiarilor ore-cari dovești de imparțialitate și de respectare mai conșcențioasă a drepturilor lor. Apoi ore nu suntem și noi cetățenii ai statului cu egale drepturi și datorințe?

Dacă e adevărat, că față cu persóna d-lui Șotropa se pretextează naționalismul său, atunci acesta însemneză, că spionagiul și suspițiunările n'au încetat nici sub regimul epocii de „lege, drept și dreptate“. Unde vom ajunge dacă numai și naționalitatea cui-va va pute fi luată drept basă la urmărirea și suspițiunarea lui, căci pe d-l Șotropa nimeni nu-l va pute acusa cu mai mult, decât că e Român cinstit?

Așteptăm cu curiositate să vedem, ce rezolvare va da guvernul d-lui Szell acestei cestiuni, care actualmente preocupă atât de mult pe Românii năsăudenii. Credem, că amânarea aprobării nu se va pute continua pentru veci; momentul trebuia de mult să sosescă și Românii năsăudenii să fiă odată și ei în clar cu ceea ce va să dăcă era de „lege, drept și dreptate“ a guvernului Szell.

Adunarea preoțimeii române din Bucovina.

Diua de Lună, 30 Octomvre n., a fost o dî de mare însemnătate pentru frații noștri români din Bucovina. Lună s'a ținut în Cernăuți *marea adunare a preoților români din întreaga țară*, luând poziția demnă și hotărîtă în contra antagoniștilor și dușmanilor declarați ai poporului românesc și ai bisericii sale strămoșesci. Etă, după „Patria“, decursul acestei adunări pururea memorabilă în anele Bucovinei:

La orele șese și două-șeci de minute, d-l profesor Euseviu Popovici, însoțit de părintele paroch din Dragoești, urcă tribuna

și deschide adunarea imponentă prin rugăciunea „Impérate ceresc“ și o vorbire fulminantă, în care arată scopul adunării. Nu spre a face demonstrațiuni în contra cui-va, nici spre a aprecia activitatea său ținuta Metropolitului, ci spre apărarea onorei vătămăte și a prestigiului preoțimeii și bisericicii s'a adunat astăzi clerul român. Se precisează din capul locului atitudinea clerului român față de guvern și Metropolitul său, contra căruia nimic nu se înscenază, ci din contră se imploră peste el grația cerescă, ca să-l susțină sântelor sale bisericicii drept, cinstit, îndreptând cuvântul adevărului dumnezeesc. Mulțumind apoi celor prezenți, pentru-că au binevoit a urma invitații, îi rogă să alegă un president ad hoc, doi vice-presidenți și doi secretari.

Cu unanimitate de voturi este ales de president însuși d-l prof. Eus. Popovici, de vicepresidenți Atanasie Procopovici și Artemie Berariu, ér de secretari d-nii Gavriil Teleaga și Dim. cav. de Zopa.

Declarându-se adunarea de deschisă, presidentul, amintind cu venerațiune de neclintita iubire a clerului ortodox-român din Bucovina față de Augustul cap încoronat și casa domnitore, cetesce textul unei telegrame menite spre a fi trimisă imediat direct la adresa Maj. Sale. Textul acestei telegrame se votează cu nespusă însuflețire de cătră toți preoții adunați și se expedeză imediat. Etă textul telegramei:

„Cătră Majestatea Sa c. r. apostolică în Viena.

„Preoțimea ort. orient. română din Bucovina, adunată astăzi în 30 Octomvre în Cernăuți cu scopul de a transmite petițiunii în afaceri vitale comune la adresa d-lui Archiepiscop și cătră înaltul ministriu, subșterne cu totă reverență Majestății Vostre c. r. apostolice asigurarea omagială a fidelității profunde și nestrămutat înrădăcinate în inimile preoțimeii ort. române din țera acesta și în inimile, precum a filor lor trupești, așa și sufletesci, a supunerii și iubirei cătră Majestatea Vostre, cătră înalta casă împărătescă și cătră augusta monarhia austro-ungară.

„Preasupusul president al adunării Euseviu Popovici, archipresviter și profesor universitar“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Musmé.

Comediă într'un act, de Frid. Wallis. Tradusă de Elena Mureșianu.

— Urmare. —

SCENA VII.

(Elisa singură.)

Elisa. (se scólă iritată.) „O găscă cu pene de aur!“ „O găină cu ouă de aur!“ Acosta este nedem, revoltător! Și eu am fost destul de ne bună, să cred în realizarea unui vis din tinerețe! Ași pute să plâng de necas. Inșă nu-i permis. Ochii mei desemnați japonesce nu suportă lacrimile; și-ar pierde forma lor. — Și pentru ce lacrimi? Acest monstru nu s'ar lăsa să fiă mișcat nici chiar când mi-ar curge lacrimi negre pe față. — Cerule! simt ceva, ca o lacrimă în ochiul stâng. (ia de pe masa din stânga, unde sunt obiectele de vânzare, o oglindă și se uită în ea.) Nu-i permis să-mi șterg ochiul — numai să-l ating ușor — așa — (il atinge ușor cu batista.) Cum dăcea el?

„Frumșetea — dubioasă! tinerețea — trecută!“ ore cine se mă fi descriș pe mine așa? Langenheim? O! acestuia îi voi arăta eu. „Frumșetea — dubioasă, tinerețea — treoută!“ Minciuna e ne mai pomenită. (se uită ér în oglindă.) Mulțămescu-ți ție Dómne, e o minciună! (după o mică pauză.) Dér tocmai fiind-că e o minciună, vréu să li-o iert și lui și lui Langenheim. Am făcut réu să mă irit așa. Cum ași fi și putut să aștept dela el adevărate sentimente? Am scuit, că caută o mirésă cu banl; el însuși o mărturisesce fórte franc — mai mărturisesce inșă și aceea, că vré să fiă un soț bun. Și acesta față de-o străină, care nu-i displace. — Sunt sigură, că toate se vor întorce spre bine, (vessel) dér de pedepșit tot voiți să-l pedepșesc. Are să vină îndată cu limonada. Așa-dér iute! (Scôte un portevizite din buzunar și-l aședă pe scaunul, pe care seșuse mai înainte; ca să facă impresia, că l'ar fi pierdut acolo, lasă câte-va cărți de vizită să cadă afară, și după aceea se aședă la masa din stânga cu spatele spre ușa, prin care vine Ión; ia oglindă și se uită să vadă, ce se petrece la spatele ei, prefăcându-se că-și arangiază frisura.) Așa pot. să-l véd bine, fără ca el să observe ceva.

Ión. (la o parte.) Uite, uite! Se admiră în oglindă. Are dreptate. — S'o facă cine pôte! Și eu a-și face-o, dacă a-și fi așa o Musmé. Este o frumoasă plăcere, și pe lângă asta este ieftină: apropo! ieftină? colo stă încă ceasornicul meu scump, jumătatea de minută a un florin. (pune limonada pe masa din drepta, ia ceasornicul și dă arătătorii înapoi.) Așa, draga mea Musmé: ție, ca și mie! Tu ai vrut să mă păcălesc cu un șfert de oră, și acum țil iau duplu înapoi.

Elisa. (care a observat toate astea în oglindă, dăce la o parte.) Dă ceasul înapoi! Așteptă numai! (fórte tare.) Acele astea stau miserabil. Frisura apare de tot strimbă. (și dă silința să-și îndrepteze acele.)

Ión. (la o parte.) E și cocheta. Tóte defectele, cari pot împodobi o femeie. (vede portevizite-ul.) Ce e acolo? Un portevizite? Positiv al ei. Femeile trebuie să le piérdă tóte. (cetesce.) „Elisabeta Freisinger“!! (rémâne înmărmurit cu cartea în mână.)

Elisa. (la o parte.) S'a prins vulpea'n cursă.

Ión. (la o parte.) „Elisabeta Freisinger“! — Gâsca cu penele de aur!

Elisa. (la o parte.) Așa-i, la o așa întorsătură nu te-ai așteptat?

Ión. (la o parte.) Drace! În multe fatale situațiuni m'am aflat în viața mea, inșă în o astfel de strimțore próstă încă nu. (pune portevizite-ul pe scaun.) Cum o să mă strecoar din acesta, scie sfinții. Pentru moment nu e, decât numai un singur mijloc: a nu încerca să fac acesta.

Elisa. (înaintea oglinzii ei.) Așa, acum arată ceva mai bine frisura.

Ión. (ia éraš și limonada și mestecă mecanic în ea.) Om potcaș. (bea odată distras din limonada.) Vréu să fac o căsătorie cu banl, pe care o consider pur și simplu ca o afacere comercială; întâmplarea îmi aduce înainte cea mai dragălaşă femeie, și eu o ofensez la culme în cel dintâi șfert de ceas. (bea.) Gâsca nu mi-o értă niciodată (bea éraš) Ce-i mai frumos în totă istoria e, că niminea nu mi-a spus vre-odată, că e urită, bétrână și próstă. Mi-am combinat'o eu numai așa. (bea tot ce mai e în césca.) Numai Langenheim, cu mania lui de-a tainui și de a surprinde, e de vină.

Elisa. (pune oglindă la o parte și se întorce,

ale regimentului din Gloucestershire, să se retragă.

Inimicul s'a apropiat tot mai tare de noi și oamenii noștri au avut pierderi foarte mult simțite. După amiază la 3 ore muniția noastră a scapat cu totul, și așa s'a întâmplat ceea-ce era de prevedut: *inimicul a cucerit pozițiunea noastră de luptă, și soldații, cari mai erau în viață, au fost siliți să se predea.* Catastrofa colouei au cauzat-o catării. Dacă ei n'ar fi dus muniția noastră în tabăra inimică, de sigur nu ne-ar fi ajuns un astfel de eșec.

White mai spune în raportul său, că Burii tractează foarte uman pe răniții englesi. *Joubert* i-a trimis un autograf, în care garantează *salvus conductus* ostașilor ocupați cu transportarea răniților. Captivii au fost transportați toți la Pretoria.

Din partea apusenă a teatrului de războiu se anunță, că Burii au ocupat orașul *Vryburg*. Trupa lor de 1300 a intrat în oraș sub conducerea colonelului *Delarey* și au arborat pe edificiul primăriei stindardul *Transvaalului*. Colonelul *Delarey* a ținut o vorbire, în care a ținut: „*Stindardul engles nu va mai flutura aici, decât dór peste cadavrele noastre.*”

SCIRILE DILEI.

— 22 Octombrie v.

Audiențe la monarchul. Din *Viena* se anunță, că Maj. Sa a primit alaltăeri la castelul din *Schönbrunn* pe contele *Goluchowsky*, pe br. *Krieghammer* și pe contele *Clary* în audiență. După amiază a fost un consiliu de miniștri, care s'a ocupat cu provisorul bugetar.

Toastul unui colonel de honveđi pentru Viena și Lueger. Din *Viena* se anunță un cas ciudat, întâmplat la banchetul festiv ținut alaltăeri cu ocazia inaugurării instalațiunilor de gaz. Colonelul de honveđi *Fulek* a ridicat un toast insufletit pentru *Viena* și pentru primarul ei *Lueger*, „ca reprezentant al honveđimei regescă ungurescă”. El și-a sfârșit toastul cu cuvintele: „*Trăiescă unicul nostru Carol!*” (*Lueger*). Diarele maghiare turbă acum de mânie și necaz în contra colonelului. Oficioasă „*Bud. Tad.*” dice, că *Fulek* este pensionat și că n'a primit dela nimeni împuternicire de a vorbi în numele honveđimei unguresc. Această fôia anunță, că dela „locurile competente” s'a dispus cercetarea faptului.

Archiducesa Stefania nu se mărită? „*Lokalanzeiger*” din *Berlin* primesce din *Viena* scirea, că archiducesa *Stefania* ar fi hotărât în cele din urmă să nu se mărite. Văduva archiducesă renunță la căsătoria pentru fiică-sa. Numita fôia asigură, că călătoria de dăună a ambasadorului *Szogyeny-Marich* la *Budapesta* ar fi stat în legătură exclusiv cu această afacere. — O telegramă mai nouă însă desminte scirea diarului berlines.

Expoziția universală în Roma. Foile italiene aduc scirea, că se plănuiesc organizarea unei expozițiuni universale în *Roma* pentru anul 1910. Cu ocazia aceea vizitatorii vor pute admira în *Capitoliu* o statuă măreță a lui *Victor Emanuel*.

Expoziția dela închisórea Văcăresc. Marți la orele 10 și un sfert, reprezentaiți pressei din *București* s'au întrunit la ministerul de interne, în localul direcției generale a închisorilor. de unde împreună cu d-l *Dimitrescu*, sub-directorul serviciului, au pornit la închisórea *Văcăresc*. Aici au fost întâmpinați de d-nii *Donescu*, directorul închisórei, *Dănescu* inspector, și *Antoniu*, grefierul închisórei, și conduși în sala de expoziție. A sosit aici și d-l *N. Fleva*, ministru de domenii, venind dela *Giagoga*, și care a spus, că e deprimat de modul cum e aranjată expoziția dela *Giagoga* în comparație cu cea dela *Văcăresc*. D-sa împreună cu reprezentaiți pressei, a început a examina obiectele lucrute de arestanții din diferite penitenciar și espuse aci. Din obiectele espuse, cari au atras atențiunea tuturor, se pot cita: harta României cu toate orașele, lu-

crată în psilografie, pe o jumătate bob de fasole; un grăunte de orez, pe care era scris hrana indienilor, lucrat la *Văcăresc* de *N. Botez*, condamnat la 10 ani închisóre; închisórea *Văcăresc*, lucrată în lemn de nuc în arestul central al acelei închisóri; de către *Oscar Meyer* și *V. Zamfirescu*; table cu zaruri, cassette și rame sculptate în mod artistic la penitenciarul *Mărgineni*; țesături diferite și lîngerii, lucrute la închisórea *Plătăresc*; sticlăria îmbrăcate în mărgele, lucrute în închisórea *Văcăresc*; scórțele unui album, vederea închisorilor din totă *România*, de lemn încrustat, lucrute de *Banghereanu*; perii lucrute la închisórea din *Galați*; frînghii, din atelierele închisórei dela *Focșani*; ghetete dela închisórea din *Craiova*; Obiecte sculptate de piatră în salinile dela *Slănic*, *T. Oena* și *Ocenele mari*; o masă rustică cu marca României, lucrată la *Pângărași* de *Iacob Andronic*. Ceea-ce este însă de remarcat este tēmpla bisericii dela *Mislea*, sculptată cu brăurile ajur de minori din atelierul dela *Mislea*. Tóte obiectele de țesătorie lucrute la *Plătăresc* au fost oprite pentru expoziția dela *Paris*. Pentru celelalte obiecte a rămas, ca comitetele să se pronunțe dīlele acestea.

Un diar al tinerilor Turci. *Achmed bey*, unul din membrii partidei tinerilor turci, a scos în *Sofia* un diar intitulat „*Isloch*” (*Reforma*). În primul număr se dice, că va sbiciui sistemul economic practicat în *Turcia* și corupțiunea, și va năsi, ca justiția otomană să se îmbunătățească. Sultanul a îndrumat pe agentul său diplomatic din *Sofia* să stăruiescă pentru sistarea diarului.

Din Alsacia-Lorena Mare agitația domnesce în toate provinciile anexate, în urma morții *Monsegniorului Fleck*, episcop catolic al *Metzului* și unul din acei prelați franceși, de care s'au isbit în tot-deuna încercările de germanizare desevirșită a *Alsaciei-Lorena*. Fără a fi fost așa de călduros demonstrativ, în patriotismul lui, ca predecesorul său *Monsegniorul Dupont des Loges*, decedatul prelat păstrase o adâncă dragoste, care nu s'a desmintit nief odată, pentru *Francia*. Numirea sa ca episcop se făcuse în contra voinței guvernului german, care avea un prelat german. În ultimii ani ai episcopatului său, guvernul german a voit să-i impună ca ajutor pe un prelat, *Zorn de Bulach*, frate cu sub-secretarul de stat dela agricultură din ministerul *Alsaciei-Lorena* și fiu al răposatului șambelan al lui *Napoleon III*. Familia de *Bulach* s'a germanizat cu totul. Papa, ca să nu-și înstrăineze pe franceși, a refuzat să-l recunoască. Acum cu mórtea episcopului, guvernul german pune din nou înainte candidatura lui *Zorn de Bulach* la scaunul episcopal din *Metz*, dér candidatura sa n'are sorți de isbândă. Guvernul german și-a rezervat un al doilea candidat, pe prințul *Max de Saxonia*, care după cum se știe, s'a popit. Spiritele sunt foarte agitate din această cauză, căci populația se teme, că va fi numit un prelat german.

Almanach literar. Comitetul societății de lectură „*Petru Maior*” din *Budapesta* ne trimite un apel, prin care se anunță publicul român, că cu ori-ce preț voesce a duce la îndeplinire cestiunea *almanachului* și rógă pe cărturarii români să contribuie la reușita și isbândă acțiunii prin „lucrări din ori-ce strat al limbii, literaturii și istoriei noastre române”. Cei-ce doresc a lucra pentru almanach sunt rugați a se anunța cel mult până în 15 Decembrie n., ér manuscrisele să se trimită neamănat până în 15 Martie 1900. Anunțurile se se facă la adresa societății (*Molnar-utza 20, II, 10*).

Statui germane mutilate. Se scrie din *Berlin*, că într-una din nopțile trecute s'a sevărșit asupra statuelor din *Potsdam* un vandalism, ca acela asupra statuelor din *Siegesalle*. Unei statue i-s'a rupt brațul, alteia capul.

Răsbunarea unui bărbier olandes. De când a isbucnit războiul anglo-transvaalian, indignarea în *Țerile-de-jos* în contra

Angliei este foarte mare. Olandesii nu pot suferi pe Englesi. Următorul fapt, pe care îl reproducem după diarul „*Le Temps*” din *Paris*, este destul de semnificativ despre indignarea Olandesilor: Un bărbier din *Amsterdam* a refuzat să radă pe doi Englesi. Unuia dintre aceștia, băiatul îi dăduse deja cu clăbucul de săpun pe obraz. Stăpânul îi porunci să nu mai continue operațiunea, și cei doi Englesi trebuiră să părăsescă bărbieria în hohotele de ris ale asistenților.

3. Un mijloc de casă ieftin. Pentru regularea și conservarea unei mistuirii bune se recomandă cunoscutele prafuri *Seidlitz* ale lui *Moll*. Cutii originale 1 fl. bucate. Se pôte căpăta dīlnic prin postă de către farmacistul *A. Moll*, liferentul curții din *Viena Tuchlauben 9*. În farmaciile din provincia să se cêră preparatul lui *Moll* provédut cu marca de contravenție și subscriere.

ULTIME SCIRI.

Praga, 2 Noembrie. Dīlele acestea au fost demonstrațiuni în *Pilgram*, *Storkenbach*, *Hlinsko*, *Dobruschka* și *Hohenbruck*, unde s'au spart ferestrele dela casele *Jidanilor*. În *Dobruschka* demonstrații au întâmpinat gendarmeria cu pietri. Gendarmeria din numitele localități a fost întărită.

Berlin, 2 Noembrie. Călătoria împăratului *Wilhelm* în *Anglia* e stabilită pe ziua de 18 Noembrie. În 20 Noembrie împăratul va sosi în *Scherness* și de aici va pleca la *Windsor*.

Edinburgh, 2 Noembrie. Cu ocazia banchetului dat în onórea ofițerilor, cari au plecat în *Africa* sudică, lordul *Rosebery* s'a exprimat, că e posibil ca în acest războiu *Anglia* să pierdă încă multe batalioane, mulți ofițeri să-și dea viața și multe milioane să se cheltuiescă. *Anglia* însă nu pôte lăsa lucrul într'atât, ea trebuie să ducă la sfârșit întreprinderea în care s'a incurcat.

Petersburg, 2 Noembrie. Aprópe întreaga presă rusescă scrie articuli vehemenți în contra *Angliei*. „*Nov. Vremja*” dice, că planurile *Angliei* în *Africa* stau rēu. La nord apare éráși pe orizont *Califul*, ér sudul e întreg în flăcări. „*Swet*” declară, că *Rusia* simpatisază cu *Transvaalul* și-i doresce succese în contra *Angliei*.

Frankfurt, 2 Noembrie. Din *Darmstadt* se anunță, că párechia imperială rusescă va sosi la 8 Noembrie în *Potsdam*.

Londra, 2 Noembrie. Din *Capstadt* se anunță, că comandantul suprem *Buller* a plecat la *Durban*.

Londra, 3 Noembrie. E mare temerea, că Burii au impresurat din toate părțile tabăra Englesilor dela *Ladysmith*.

Capstadt, 3 Noembrie. Invingerea *Burilor* a produs mare senzație. *Perderea generalului White* e de 3500 de ómeni. *Burii sunt stăpâni pe linia ferată către colonia Cap.*

SPRĂVITURILE.

Oglinda japonesă. Deja din timpuri străvechi, oglinda jócă mare rol. Vechile legende japonesese istorisesc multe lucruri de interes despre sabiă, pușcă și oglindă. Odinioară oglinzile erau făcute din metal. Precum *Japonezii* vechi considerau sabia de sufletul soldatului, așa consideră femeile *Japoniei* oglinda de lucrul cel mai indispensabil. Fiă care *Japoneză* are o oglindă perfectă — mândria ei. Proverbul japones dice: „Pe cum de strălucitoare îți este oglinda, așa de strălucitor îți este sufletul”. În *Japonia* se consideră acest proverb atât de sânt, încât multe femei și-au spart oglinzile defectuoase. În vechime *Japonezii* puneau oglinda pe altar. Chiar și aici oglinda se bucură acolo de-o cinste din cele mai deosebite. Înainte de ce *Ja-*

ponesul ar fi plecat la drum, mergea la biserică și ingenuchind înaintea oglinzii se ruga cu evlavie. Oglinda era folosită chiar și în justiție. Cu ocazia interogațiilor, judecătorul ținea o oglindă înaintea criminalului, pentru-ca astfel să-l siléscă a mărturisii. Interesantă este povestea fetei japoneze decădute, care înaintea pescerei, unde locuia deita sórelui, pune a oglindă și începea să jócă jocul fermecător al fetei japoneze. Deita sórelui vrând să vadă jocul fermecător, care i-se reflecta din oglindă, eși din pesceră. Dér a eșit spre pierderea ei, de ore-ce cavalerii fetei decădute au închis gura pescerei și de atunci deita sórelui alérgă prin univers să-și caute loc de refugiu și în același timp varsă lumina sórelui asupra imperiului lui *Mikado*. Originea acestei legende a rămas în *Japonia* ca o vecinică sărbătoare, ce se ține în fiă-care an.

Oglinda din orient se deosebescă încă și aici mult de oglinda apusului. Oglinzile japonesese sunt toate făcute din metal și întepenite pe bambus. Oglinzile de metal de prin biserică pórta urmele cultului *Buddha*. Cele mai caracteristice oglinzi însă le purtau soldații japonesi. Ele erau făcute în formă de evantaliu, și erau folosite pentru a-se scuti contra loviturilor, ér de altă parte pentru de-a turbura vederea inamicului prin strălucirea lor.

*

Periculul ofițerilor englesi în Transvaal. Din scirile sosite de pe câmpul de bătăie dela *Glencoe* și *Elandslaagte*, reiese faptul surprindător, că ofițerii englesi sunt espuși la un mare pericol în *Transvaal*. În cele două lupte Englesii au pierdut un număr însemnat de ofițeri. Acesta, ce-i drept, dovedesce pe de o parte eroismul ofițerilor, pe de altă parte însă dibăcia *Burilor* de a pușca. Diarele englese spun, că comandaiți burii au dat pușcașilor îndrumarea, ca să se siléscă în primul loc de-a pușca dintre trupele englese pe ofițerii acestora. Cum-ă în adevăr Burii, cari au pușcaș eminenti, stăruie în direcțiunea acestora, o dovedesce rezultatul luptelor de până acum. În lupta din *Glencoe* pierderea, ce au îndurat-o Englesii în ofițeri, a fost de 14 procente și jumătate. Intre ofițerii căduți se află un general, doi coloneli, un locotenent-colonel, trei maiori, 9 căpitani și apoi alți ofițeri mai mici. În lupta dela *Elandslaagte* pierderea Englesilor în ofițeri a fost și mai mare. Asemenea pierderi mari de ofițeri nu s'au pomenit în istoria războielor mai nouă.

Literatură.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra noiei cărți de legi intitulată: „*Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare*”, edată de d-l *Wilhelm Niemandz*. De ce trebuință mare este această carte pentru toți plătitorii de dare, o dovedesce și împrejurarea, că ea s'a publicat în toate trei limbile: română, germană și maghiară. E scrisă la înțelesul tuturor, dând instrucțiunile necesare cu privire la tot felul de dări de stat, comunale etc., tratându-le din punct de vedere practic și ilustrându-le cu exemple, așa că și cel mai puțin inițiat cetitor pôte ușor să le înțelegă. Se tractează despre dările de stat directe, (darea de pământ, de chiria casei, darea de câștig, de miliție etc.); despre dările indirecte (accise după beuturi, carne, zahăr, competiție de timbru etc.); aruncuri comunale (pentru comună, comitat, școlă și biserică, pentru drumuri, cãni, apă etc.). În partea din urmă se află mai multe formulare pentru petiții și reclame în diferitele cazuri. Și numai din acestea va înțelege ori-cine, că acest op pentru toți cetățenii plătitori de dare e de trebuință neapărată. El este o călăuză în mâna plugarului, ca și a tuturor celor ce se ocupă cu cărciumăritul, cu negoțul și cu ori-ce meserie supusă dărilor. Cel ce va avé această carte și o va ceti ér luare-aminte, va fi scutit de multe pedepse și neplăceri și nu va mai avé lipsă de-a alerga pentru totă nimica la sfatul advocaților, nici nu va mai pute fi înșelat și înșecat de unii și de alții, căci cunoscând el legea, își va cunósce dreptul. Se pôte procura cu 60 cr. (prin postă 65 cr. dela *Tipografia A. Mureșianu* din *Brașov*).

**Dela Tipografia „A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Scrieri școlare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borovan. O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbaii de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor poporali din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., 2-a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învățător în Năsăud. Teoriă, praxă și fântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Kufu, fost profesor în seminariul din Blășiu și vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invetătura creștină, sau Catechismul mare pentru tinerimea greco-catolică“ Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Ideile fundamentale în economia politică. D-l Ioan Socaci, vechi profesor la școlile comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broșură sub titlul de mai sus, fiind adăus în partea a doua și o nouă teorie sociologică, care conține lucruri de interes științific deosebit mai ales pentru specialiști. A cunoșce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoială de mare interes pentru ori care cetitor inteligent. Un exemplar costă 65 cr. și se poate procura s'eu direct dela d-l autor, în a cărui editură a apărut opul, s'eu dela Tipografia „A. Mureșianu“.

Pentru comercianți funcționari și toți omenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaci, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe „pesele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii politice. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

„Curs complet de corespondența comercială“, de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiune, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; chestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupoane etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu, prof. la școala comercială superioară din loc. Tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, poți ori și cine să învețe contabilitatea, adică ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul Vasile Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istoriisirile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într'o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, 2-a din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormentului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d-lui Axentie Severu, veterarul nostru luptător dela 1848, intitulată

„Răspuns la cartea neagră“, cu un bogat adaos despre arderea Aiudului, se mai pot căpeta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind forte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura aceasta, atât de bine scrisă, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Vivia, s'eu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italianesce de Dr. Iuliu Dragoș, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noieni“, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de Arghirobarbu. Această interesantă narațiune privește evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Povestea unei Corone de oțel“, opul mult dorit și așteptat al d-nului G. Coșbuc, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucuresci și costă un leu și 50 bani. E scrisă și această carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai poate despărți de ea. În istoria aceasta ni-se arată oglinda viută a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele, ce se descriu din războiul pentru neatarnare, sunt la culme mișcătoare și însuflețitoare. Cartea e provădută cu numeroșe portrete și ilustrațiuni. Ea stă în legătură cu *„Războiul nostru pentru neatarnare“* scris tot de d-l G. Coșbuc, așa ca cine și-a procurat pe acesta, trebuie să și procure și *„Povestea unei Corone de oțel“*. Sperăm, că fruntașii noștri, înțelegând importanța acestor scrieri, vor stărui din răspuțeri a-le răspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărți dela *„Tipografia A. Mureșianu“* din Brașov. *„Războiul nostru pentru neatarnare“* costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), 2-a *„Povestea unei Corone de oțel“* 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Românul în sat și la oște“ Aceasta este titlul unei noue cărți, ce d-l Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Este un studiu asupra caracterului Românului, și a apărut în Tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Novembre 1899.

Renta ung. de aur 4%	116.50
Renta de corone ung. 4%	95.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	118.50
Bonuri rurale ungare 4%	94.—
Bonuri rurale croate-slavone	—.—
Impr. ung. cu premii	163.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.75
Renta de argint austr.	99.55
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de aur austr.	117.40
Losuri din 1860.	134.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară	902.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	376.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	370.50
Napoleoniori	958 1/2
Mărci imperiale germane	59.—
London vista	120.67 1/2
Paris vista	47.82 1/2
Rente de corone austr. 4%	99.45
Note italiene	44.75

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Novembre 1899.

Banconota rom. Cump.	9.20	Vënd.	9.24
Argint român. Cump.	9.10	Vënd.	9.15
Napoleoniori. Cump.	9.54	Vënd.	9.57
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	126.3/4	Vënd.	—.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vënd.	—.—
Lire turcesci Cump.	10.73	Vënd.	—.—
Scris. fonc. Albina 101.—	Vënd. 5%	101.50	

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Mătăsurî-Damast 75 cr.

până la fl. 14.65 cr. metru — precum și mătase-Henneberg, neagră, albă și colorată, dela 45 cr. până la fl. 14.65 cr. metru — în cele mai moderne țesături, colorî și desenuri. — Particularilor li se trimite franco și liberate de vamă în casă. — Mostre se trimit imediat la cerere.

Fabricile de mătăsurî ale lui G. Henneberg (diferant al Curții c. și r.) Zürich.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pânțee, în contra cărcelilor și acreei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite băle femeesce a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcedă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucăta de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tecklauben 9.

Comande din provinciă se efectuează gînic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anmuit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

A V I S.

Prenumerățiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînnoiri și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arate și posta ultimă. Administraț. „Gaz. Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.